

CELSISSIMO AC POTENTISSIMO

CAROLO-JUSTO DE BEAUVAU,

SANCTI IMPERII PRINCIPI,

HISPANIÆ E PRIMA CLASSE MAGNATI,

REGIS ORDINUM EQUITI,

EXERCITUUM EJUS LEGATO GENERALI,

PRÆTORIÆ COHORTIS PRÆFECTO,

URBIUM BARODUCI

ET LUNEVILLÆ GUBERNATORI, &c. &c.

UNI E QUADRAGINTA VIRIS ACADEMICIS.

Offert, dicat & confecrat in obfequii & grati animi pignus MICHAEL NOEL, *Regii Chirurg. Parif. Collegii Candidatus.*

DE ABSCESSU ABDOMINIS ET EFFUSIONE AB EROSIONE VERMIUM.

THESES

ANATOMICO - CHIRURGICÆ.

I.

Omnes ferè morbos hominem opprimentes ſolers Chirurgiæ ſublevat Genius. Circà illos qui corpus externè afficiunt, amicamque operantis Chirurgi manum deſiderant, non tantùm verſatur Ars ſalutaris; ſed auguſtos hoſce limites prætergrediens, morbis etiam internis audaci ſæpiùs & felici operatione efficacem Medicinam præſtat.

Intrà abdomen enaſci vermes non rarum; medicamentis internis ut plurimùm cedunt: at horum virtutem eludunt quandoque, variasque affectiones procreant quæ ſalutarem Chirurgi medentis operam requirunt. Jam progeniti in inteſtinorum vel in ventriculi cavo, nutriuntur & creſcunt vermes viſcerum detrimento; horum parietes delibant, erodunt & perforant; hinc abſceſſus, humorum effuſiones, fodicantis inimici tranſmigratio. Licèt aliis ſint hi morbi rariores, quandoque exiſtere ſat eſt, cùm diris ſæpè ſtipentur accidentibus, ut attento animo perſcrutentur. Quò enim periculoſius, cognituque difficilius malum minatur, eo ardentiùs de ipſius diagnoſi & de curâ inquirendum. Jàm verò ut noſtro propoſito faciamus ſatis, partium in abdomine conten-

tarum expoſitionem anatomicam breviter delineare operæ pretium ducimus.

I I.

Partes abdominis, in continentes & contentas dividunt Anatomici. Illæ vel communes ſunt, ut Cutis & Membrana adipoſa; vel propriæ, ut Oſſa, Muſculi & Peritoneum. Muſculorum quinque paria vulgò numerantur, nempè in uno quoque latere; Obliquus deſcendens, ſeu major; Obliquus aſcendens ſeu minor, Tranſverſus, Rectus & Pyramidalis. Priorum tendinibus implexis linea conficitur alba, in cujus medio Umbilicus. Muſculis Tranſverſis adhæret Peritoneum, tenuis membrana, totum interius abdomen & pleraque ejus viſcera inveſtiens.

Inter contentas, Omentum, Ventriculus, Inteſtina, Meſenterium; Hepar cum veſiculâ fellis; Lien, Veſica urinaria, apud mulieres Uterus, &c. recenſentur. Ex hiſce partibus, in ventriculi vel inteſtinorum cavo à vermibus præſertim appetuntur domicilia.

Ventriculus, amplum viſcus, membranaceum, Hepar inter & Lienem ſub Diaphragmate obliquè ſitum, utriculo luſorio conſonat; in ipſo facies anterior & poſterior, quæ, pro plenitudine ventriculi, in ſuperiorem & inferiorem mutantur. Illius orificium duplex annotatur; ſiniſtrum altius, ſive Cardia; inferiùs dextrum, ſive Pylorus, ubi valvula ventriculum claudit. Tunicis quatuor ille gaudet: à peritioneo prima; ſecunda muſculoſa, cujus fibrarum quaſi inextricabilis eſt ordo; quædam enim circulariter diſponuntur, aliæ inter utrumque orificium rectæ decurrunt, quædam denique propè orificium ſuperius obliquè decuſſantur. Tertia denſa, albicans, innumeris vaſis ſanguiferis perfuſa, nervoſa dicitur; quæ cum quartâ ſeu membranâ villoſâ rugas interiùs efficit; hæc tenues meatus ubique patentes, totidem vaſorum exhalantium vel reſorbentium oſcula pro villis exhibet, inter quos glandulæ minores annotantur. Ventriculus alimenta recipit, mutat, concoquit, levi preſſione in minimas partes dividit, invicem miſcet, ad digeſtionem diſponit, versùsque inteſtina expellit, in quibus perficitur hæc actio.

Canalem longum, flexuoſum, membranaceum à ventriculo ad

anum usque extensum efformant intestina, quæ septies homine longiora, mirabiles dant circumvolutiones, ope mesenterii, vertebris lumborum liberè connexas. Sex designantur intestina, quorum tria, Duodenum, Jejunum, & Ileum, tenuia; tria verò Cæcum, Colon & Rectum, crassa dicuntur. Conniventibus valvulis prætermissis, eadem ferè intestinorum ac ventriculi structura. Arteriæ & venæ mesaraïcæ; nervi ab intercostalibus progeniti; vasa lactea sicut & limphatica, substantiam eorum perreptant. Intestina tenuia cibos recoquunt, secretionem chyli perficiunt, residuum digestionis versùs intestina crassa motu peristaltico propellunt, quæ dein collectas fæces suo tempore excludunt.

I I I.

Licèt cùm germine aut vermium ovis nascamur; licèt cùm fluido quem inspiramus aere in vasa thoracis irrepant ova; licèt alimentis identificati vermes intùs sobolescant, parùm interest. In omnibus ferè corporis partibus generantur; sed in ventriculo & intestinis præsertim nascuntur lumbrici, qui pro diversâ specie, diversis nominibus designantur. Quidam, nempe Stronguli, oblongi necnon cilindrici tenuia vel crassa intestina sæpiùs vexant; Ascarides alii breves & cilindrici intestinum rectum pro sede præcipuâ habent. Tænia dein longissimus planusque tenuiorum intestinorum præsertìm incola, varias intùs edit strages & pylorum quandòque dilacerat. Alios etiam alii addunt vermes nomine cucurbitanos, quos tæniæ disruptæ particulas esse breves fatentur, quosque ideò inter varias vermium species non admittendos censemus. Stronguli potissimùm malorum, de quibus modò dicturi sumus, series procreant.

Omne vermium genus, animal valdè simplex, cùm plurimas partes in cæteris ad vitam necessarias aut non habeat, aut minùs compositas habeat, constat utique canali longo circulis transversis inter-secto. In corpore mamillæ distinguntur; hujus extremitates acutæ apparent. Cerebrum, cor, pulmones aut nulla, aut minùs conspicua; vasaque tantæ exiguitatis, ut nisi juvante microscopio sensibus desiderarentur. In ore tuba aculeata annotatur quâ per membranas intestinorum inseruntur, easque corrodunt & perforant.

Quandòque ex umbilico puerorum post diros cruciatus egrediuntur vermes, quos in hac parte peculiares voluerunt permulti, sed hos in intestinis progenitos post erosionem intestinorum & tegumentorum foràs erumpere, observationes demonstrant (1). Forestus lumbricos quatuor majores, aditu sibi propè umbilicum facto ex abdomine mulieris vivæ erumpentes, non sine admiratione se vidisse refert (2). Effusionem alimentorum in abdomine, mortemque indè subsecutam, eroso à vermibus ventriculo, apud Hildanum narrat Crafftius (3). Testatur etiàm Paræus (4) ex hisce effusionibus ab erosione subsequentibus plerosque ægrotantes de medio tolli.

Res verò meliùs quandoque succedere, observationes sequentes demonstrant.

Tumefacto ventre dudùm ægrotabat puella. Versùs umbilicum urget malum, oritur tumor fluctuans, sequitur mox suppuratio, & paulò post acerrimi doloris sensum strongulus spontè exit, morbique causam minuit, uti nuperrimè observavit Clar. Actûs Præses.

Mulier quæ longè anteà ligone vi magnâ in abdomen impacto percussa fuerat, varioque tempore vermium per os aut anum ejectionibus obnoxia, acerbissimis, fixis & pungentibus præsertim in inguine dextro doloribus cruciabatur. Deindè tumor ab umbilico ad partem dolentem subnascitur: applicantur maturantia, & die tertiâ cutis livor imminentem intentat gangrenam: tumor aperitur: magnâ puris subnigri & fœtentis copiâ per aperturam elapsâ, duodeni vermes novem unciis oblongi, quorum tres mortui, cæteri verò viventes, emigrant; quod quidem ægrotanti summo levamento fuit. Triduo post adhibitis intùs Anthelminticis, rursùm per ulcus, vermis ejusdem longitudinis egressus est. Amissâ licèt substantiâ, nihil de intestinorum functionibus detractum, brevique languescens è morbo convaluit.

---

(1) Vide Andri, *Traité de la Génération des Vers*, pag. 112, Art. 2, Chap. *4*.

(2) Libro VII. Obs. *35*.

(3) Crafftius. Obs. Chirurg. Centur. 2. Obs. *71*.

(4) Liv. 20. Chap. *4*.

Paucis abhinc annis in cadavere viri per glandis plumbeæ emiſſionem è catapultâ enecti, propè quadraginta vermes qui inteſtinorum latera exederant & inter meſenterii membranas ſerpſerant, comperimus. Dùm ille vitâ fruebatur, umbilici regionem acerbiſſimis doloribus cruciari alto de corde gemuerat.

Paulò poſt in praxi duo ſequentia obſervavimus. Puella octavum-decimum annum agens, in noſocomio Nanceii decumbens, poſtquàm ſævos in abdomine dolores experta fuiſſet, ſex vermibus oblongis ex ulcere umbilici, cum materiâ ſubflavâ tandem rejectis, valetudinem integram recuperavit.

Adoleſcens ejusdem ferè ætatis vix è febre verminosâ necnon putri quæ tùm in Lotharingiâ vigebat epidemicè, evaſerat, cum jàm doloribus in abdomine ſævis laboravit, membrorum convulſio, ſtercoralis etiàm materiei effuſio ſubſecutæ ſunt. Dein prominente extùs tumore, cùm in aliorum abdomine eâdem epidemiâ extinctorum, verminoſas viderimus effuſiones, eò libentiori animo hîc incidere ſtatuimus. Abdomine aperto, curationeque ad morbum accommodatâ æger ſanus valuit.

I V.

Ex obſervatis patet, à lumbricis erodentibus ventriculum aut inteſtina, oriri abſceſſus & effuſiones, quorum curatio eò difficilior, quòd malum occultè ſerpit & ingraveſcit abſque certis ſymptomatibus; attamen ut tutò curari poſſit, neceſſe eſt ut indubitata hujuſce inſtituatur diagnoſis. Equidem color faciei pallidus, oculorum ſcintillatio, narium pruritus, dentium ſtridor, halitus difficilis, ſalivæ profluvium, anxietas præcordiorum, ventriculi dolor, nauſea, ſingultus, vomitus, horror, appetitus quandòque depravatus, vorax quandòque, inani ventre colicus dolor qui ſæpiùs alimentis repleto placatur, fæces indigeſtæ & albicantes, in febre, animi defectio, vertigo, convulſio, ſtupor inter ſigna vermium exiſtentiam indicantia annumerantur. Hanc demonſtrabunt vermium ejectiones per os aut anum. His ſi ſuccedat dolor conſtans & perpetuus in locis pungens fixis, qui longè ante tumorem deprehenditur, dùm è contrà in aliis tumoribus præſertim inflammatoriis dolorem tu-

mefactio præcedit, vel faltem comitatur : tunc irritatio, inflammatio & erofio pertimefcendæ. Partibus abfceffis aut erofis, intrà abdomen diffeminantur vermes ; materiæ inteftinales alteriùsve generis cùm vermibus per abdomen effunduntur, & effufæ, lethalem committunt gangrenam, quam mox indicant anhela fitis, febris ardens cui modò fuccedunt pulfus debilis, parvus, fudores frigidi, totiusque abdominis diftenfio. Cæterùm plus minùsve læditur inteftinorum fubftantia pro quantitate & fpecie vermium : undè concludendum eft ftrongulos afcaridibus cucurbitanisque effe exitiofiores. Malum hoc à ramicibus vix poffe diftingui fruftrà objicietur ; quàm inter fe difcrepent, evincit horum comparata inter fe natura.

V.

Cognitâ lumbricorum exiftentiâ, pro variis fymptomatibus, & mali gradu, varia opponenda funt auxilia. Alia caufis obftant in vermes artis tela vertendo ; alia fecundariis affectibus medelam afferunt. Illa intùs adhibentur : talia funt mercurialia, acida, amara, oleofa, necnon aliæ anthelminticorum fpecies ; quibus cathartica aut emetica feliciter quandòque adduntur. Alimenta etiam congrua cautè præfcribenda. Vermibus immediatè vim inferunt hæc remedia ritè adhibita, hos enecant, foràs expellunt, ficque mala ab eorum præfentiâ & actione fubfecutura præcavent. Præter hæc remedia, externè applicari poffunt fel bovis, oleum abfinthii, rutæ, pulvis aloes, cumini, centaurii, nicotiana, colocynthis. Si his non cedant vermes, malique labem ulteriùs propagent ; fi inflammatio abfceffusque extùs appareant : tunc tumor maturantibus operiundus, ut perceptâ fluctuatione hunc incidat Chirurgus. Sic erofio & effufio imminens vitantur vel faltem minuuntur, dùm aperto clauftro foràs prodeunt vermes, evanefcitque ftrages quam vermium, ichoris, ftercorisve diuturna ftafis brevi effet paratura. Abfint hîc cauftica ; fcalpellum præ cæteris adhibeatur. Apertos hoc modò tumores, unguento digerente fimplici aut pro re natâ, cùm antiputridis, balfamicis, amarisve accommodato, injectionibusque idoneis curare licebit. Evacuatis vermibus, liquoribusque effufis, feliciter ut plurimùm brevique fanatur erofio. Hoc probant exempla anteà memorata, plurimæque obfervationes in Auctoribus confignatæ. Remediis ergò internis primùm

debellandi vermes; sin verò infestum ens nec moriatur, nec à corpore expellatur, illi damnum affert: undè omni aliâ curationis ope invalidâ, si adsit tumor, audaciter manum ferro instruat Chirurgus, & tumor incidatur arte.

HAS THESES, Deo juvante, & præside M. TUSSANO BORDENAVE, Artium & Chirurgiæ Magistro, Scholarum Professore Regio, Regiæ Chirurgiæ Academiæ Pro-Directore, Collegii antiquo Præposito, è Regiâ Scientiarum Academiâ, Academiarum Rhotomagensis & Florentinæ Socio, tueri conabitur MICHAEL NOEL, Bayoneus-Tullensis, Artium Liberalium & Chirurgiæ Magister Mussipontanus, Theseos Auctor.

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,

Die Sabbati tertiâ Septembris, Anno salutis 1774, à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam.

PRO ACTU PUBLICO

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii Typographi, viâ Cithareâ 1774.